

POSTANOWIENIE

28 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marcin Krajewski

na posiedzeniu niejawnym 28 października 2024 r. w Warszawie

na skutek wniosku adwokat A.Ś.

o zmianę postanowienie Sądu Najwyższego z 23 listopada 2018 r., II CZ 63/18,
wydanego na skutek zażalenia M.Z.

na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Łodzi

z 20 października 2017 r., I ACa 1057/17,

1. zmienia postanowienie Sądu Najwyższego z 23 listopada 2018 r., II CZ 63/18, w punkcie trzecim w ten sposób, że w miejsce kwoty 270 zł powiększonej o należny podatek VAT przyznaje adwokat A.Ś. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Łodzi kwotę 540 zł powiększoną o należny podatek VAT tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej M.Z. z urzędu w postępowaniu zażaleniowym,

2. oddala wniosek o zasądzenie kosztów postępowania.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 23 listopada 2018 r. Sąd Najwyższy, rozpoznając zażalenie, przyznał ustanowionemu z urzędu pełnomocnikowi skarżącego – adwokatowi A.Ś. kwotę 270 zł, powiększoną o należny podatek VAT, z tytułu nieopłaconych kosztów pomocy prawnej.

Adwokat A.Ś. na podstawie art. 401¹ w zw. z art. 416¹ k.p.c. wniosła o wznowienie postępowania i zmianę postanowienia z 23 listopada 2018 r. w punkcie zasądzającym na jej rzecz kwotę 270 zł, powiększoną o należny podatek VAT, tytułem nieopłaconych kosztów pomocy prawnej świadczonej z urzędu przez podwyższenie do 664,20 zł brutto oraz o zwrot kosztów postępowania według norm przepisanych. Jako podstawę wznowienia wskazała wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 27 lutego 2024 r., SK 90/22 (Dz.U. z 2024 r., poz. 300).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 416¹ k.p.c. w sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem mogą być uchylone postanowienia niekończące postępowania w sprawie, jeżeli zostały wydane na podstawie aktu normatywnego uznanego przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą. Przepisy o wznowieniu postępowania stosuje się odpowiednio. Do postanowień niekończących postępowania, o których mowa w art. 416¹ k.p.c., należy postanowienie o kosztach procesu (zob. postanowienie SN z 21 marca 2013 r., II CZ 3/13). Jednocześnie wskazać należy, że wniosek, w którym kwestionowane jest rozstrzygnięcie o przyznaniu kosztów pełnomocnikowi świadczącemu pomoc prawną z urzędu, pełnomocnik taki składa samodzielnie, działając w imieniu własnym i na własną rzecz (zob. postanowienia SN z 29 sierpnia 2024 r., I CSK 1966/24 i I CSK 2148/24).

Trybunał Konstytucyjny w serii wyroków uznawał za pozbawione podstaw różnicowanie sytuacji pełnomocników ustanawianych z urzędu i z wyboru w zakresie przysługującego im wynagrodzenia (zob. m.in. wyroki: z 23 kwietnia 2020 r., SK 66/19, OTK ZU 2020, z. A, poz. 13; z 20 grudnia 2022 r., SK 78/21, OTK ZU, z. A, poz. 20, i z 20 kwietnia 2023 r., SK 53/22, OTK ZU 2023, z. A, poz. 49). W przywoływanym przez wnioskodawczynię wyroku z 27 lutego 2024 r. TK orzekł o niezgodności z odpowiednimi przepisami Konstytucji RP § 2 pkt 1 w zw. z § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu w zakresie, w jakim określa opłaty stanowiące ponoszone przez Skarb Państwa koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej

przez adwokata z urzędu w wysokości niższej niż stawki minimalne opłat określonych w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Mając na względzie art. 416¹ oraz art. 401¹ k.p.c., uznać trzeba, że wyrok TK z 27 lutego 2024 r. może stanowić podstawę wznowienia postępowania zażaleniewego zakończonego postanowieniem Sądu Najwyższego z 23 listopada 2018 r. w zakresie punktu 3 tego postanowienia przyznającego wnioskodawczyni wynagrodzenie za pomoc prawną świadczoną z urzędu.

Sąd Najwyższy, rozpoznając wniosek, na podstawie art. 316 § 1 w zw. z art. 406 k.p.c. wziął pod uwagę stan prawny istniejący na moment orzekania we wznowionym postępowaniu. W rezultacie orzekł jak w sentencji na podstawie art. 412 § 2 w zw. z art. 416¹ k.p.c. oraz § 14 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 16 ust. 2 pkt 2 oraz § 4 ust. 3. rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 14 maja 2024 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.

Wniosek o zwrot kosztów postępowania podlegał oddaleniu, ponieważ nie ma podmiotu, który mógłby zostać uznany za stronę przeciwną w stosunku do wnioskodawczyni, a w sprawie nie udokumentowano poniesienia żadnych kosztów przez wnioskodawczynię.

(E.M.)

r.g.